

LABYRINT OP DE MARKT

Een nieuwe methode voor interlevensbeschouwelijke communicatie

Op 24 maart jl. werd tijdens een feestelijke bijeenkomst op het Alfrinkcollege in Zoetermeer de nieuwe methode voor het vak levensbeschouwing Labyrint gepresenteerd. Temidden van ruim 50 genodigden werd het eerste exemplaar door projectleider en eindredacteur Jan van Lier symbolisch overhandigd aan een achttal leerlingen van genoemd college. Leerlingen die zichtbaar een vertegenwoordiging vormden van een multiculturele schoolpopulatie: afkomstig uit christelijke, islamitische en hindoegezinnen.

Niet het antwoord op alle vragen

Van den Heuvel, die sprak namens bestuur en directie van het KPC, opende de bijeenkomst en gaf de positie van Labyrint aan in relatie met Brochure B en het beleid van de katholieke scholen. Labyrint pretendeert niet het antwoord te geven op alle vragen van levensbeschouwing en geloof. Noch pretendeert zij te voldoen aan de behoeften van alle scholen. In Nederland is gelukkig een grote vrijheid aanwezig, waardoor er meerdere methoden voor het vak levensbeschouwing op de markt zijn.

Kader voor persoonlijke zingeving en verantwoord handelen

De inleiding van mevrouw Trees Andree (hoogleraar levensbeschouwelijke opvoeding in multiculturele context aan de Theologische Faculteit van de RU) bestond uit een drieluik. In het linkerpaneel schilderde zij het mensbeeld dat het fundament is voor haar opvattingen. Een personalistisch mensbeeld waarin niet de uniformiteit van een in zichzelf sluitend systeem of van menselijke opvattingen uitgangspunt en doelstelling zijn van opvoeding en vorming. Een mensbeeld, waar de uniciteit van ieder mens en de ontwikkeling van een persoonlijke levensbeschouwing als kader voor persoonlijke zingeving en daaruit voortvloeiend verantwoordelijk handelen centraal staat. In het middenpaneel schetste zij aan de hand van een viertal stellingen wat dat impliceert voor onze eigen levenshouding en welke consequenties dat heeft voor onze houding ten opzichte van jonge mensen die in opvoeding en onderwijs van ons moeten leren hoe het leven zinvol geleefd kan worden. In het rechterpaneel tenslotte toonde zij aan hoe de makers van Labyrint er volgens haar in geslaagd zijn een alleszins verantwoord en eigentijds programma voor levensbeschouwelijke vorming van jonge mensen te ontwikkelen in de lijn van deze opvattingen en theorievorming.

Een methode die leerlingen aanspreekt

Mevrouw Elsje Frouws van uitgeverij Kok Educatief liet zien waarmee rekening gehouden moet worden, wat er allemaal komt

kijken en hoeveel mensen betrokken zijn om een full-colour-uitgave als Labyrint tot stand te brengen.

Jan van Lier richtte zich in zijn toespraak allereerst tot de aanwezige leerlingen. Hij maakte duidelijk dat Labyrint door zijn opzet een methode is die alle leerlingen van 12-14 jaar wil aanspreken; leerlingen van allerlei levensbeschouwelijke herkomst, met verschillende aanleg en talenten: christenen en moslims, joden en hindoes, humanisten en winti-aanhangers. Daarnaast karakteriseerde hij het in Labyrint gehanteerde model van levensbeschouwelijke vorming in vier punten:

1 De methode vertrekt vanuit een brede doelstelling zoals geformuleerd in het boek Vorming in perspectief(NKSR): "Bevrijding uit onmondigheid en onvrijheid en bevrijding tot solidariteit en gerechtigheid en tot zorg voor de natuur."

2 De centrale as in het didactisch model is de communicatie met en van leerlingen. De leerlingen krijgen daardoor hulp bij hun identiteitsontwikkeling aangeboden om hun persoonlijke levensbeschouwing te verhelderen en verder te ontwikkelen en om als mondige burgers hun plaats te zoeken en actief mee te kunnen werken aan een menswaardige multi-culturele en multireligieuze samenleving.

3 De methode houdt zich bezig met alle levensbeschouwingen, zowel de godsdiensten als de niet-godsdienstige levensbeschouwingen. Labyrint gaat een dialoog van gelijkwaardigen aan: communicatie tussen mensen die zoeken naar bevrijding uit onmondigheid naar solidariteit. Voor de één is Christus daarbij de centrale levensbron, voor de ander de koran en zijn profeet, voor weer een ander Boeddha enzovoort.

4 In de methode komen alle dimensies van levensbeschouwing in het vizier. De levensbeschouwingen worden vooral ingebracht via persoonlijke verhalen van mensen en onderzoek naar concrete verschijningsvormen in Nederland. De beeldvorming wordt mede verhelderd en ontwikkeld door gebruik te maken van documentaire foto's, verwijzingen naar tv-programma's en andere visuele beelden. Labyrint is dan ook rijk geïllustreerd en in full-colour vormgegeven.

Eerste indrukken

De aanwezigen kregen een eerste indruk van de methode via tien demonstratiepanelen en de uitgereikte exemplaren van leerlingendeel en docentenhandleiding van Labyrint. Voorzover zij zich over Labyrint uitspraken waren de eerste indrukken van de aanwezigen positief en vol lof voor de fraaie vormgeving. Samenvattend kan van de diverse reacties gezegd worden: een aanwinst naast andere voor het vak levensbeschouwing bestaande methoden en een prima uitwerking van de beoogde interlevensbeschouwelijke communicatie binnen het vak levensbeschouwing.

Presentatiebijeenkomsten op vier lokaties

In de week na Pasen werden er op een viertal scholen in Deventer, Schiedam, Roermond en Utrecht presentatiebijeenkomsten voor docenten levensbeschouwing gehouden. Op deze middagbijeenkomsten, georganiseerd door het KPC en Kok Educatief, werd de docenten nader inzage gegeven in opzet, doel didactische uitwerking en gebruiksmogelijkheden van Labyrint. Structuur en opzet leerlingenboek

Met behulp van concrete verwijzingen werd verhelderd hoe in programmering en lay-out een voor leerlingen herkenbare structuur aanwezig is. In ieder hoofdstuk zijn zes fasen te onderscheiden: verkenning, vraagstelling, verbreding en verdieping, confrontatie, toepassing en inoefening van communicatieve vaardigheden. In ieder fase zijn de gebruikte beelden, teksten en opdrachten tot een organische, didactisch inzichtelijke en hanteerbare eenheid verwerkt. Beelden en teksten zijn ontleend aan en afkomstig uit de concrete leefwereld van de doelgroep. Het leerlingenboek werd qua inhoud, vormgeving en hanteerbaarheid als leerlingvriendelijk getypeerd.

Praktische en handzame docentenhandleiding

De docentenhandleiding heeft dezelfde omvang als het leerlingenboek. Na een algemene inleiding, die ongeveer een zesde van de totale omvang beslaat, wordt het grootste gedeelte van de handleiding in beslag genomen door praktische aanwijzingen per les, en ten slotte wordt wederom een zesde deel gewijd aan toetsing en evaluatie. Voor ieder lesonderdeel zijn doelstellingen, leerroutes met differentiatiemogelijkheden en nadere aanwijzingen bij opdrachten en gebruik van het beeld beschreven. Aldus is het mogelijk lessen goed te structureren en volgens een duidelijk concept uit te werken. De lesvoorbereiding en -uitvoering wordt erdoor vergemakkelijkt. De kwalificatie docentvriendelijke handleiding is ook hier op zijn plaats.

Gebruikersbijeenkomsten

Aan het slot van de presentatiebijeenkomsten werd door het KPC aangekondigd dat er voor hen die Labyrint (overwogen te) gaan gebruiken een serie van zes vervolgbijeenkomsten gegeven zal worden. Tijdens die bijeenkomsten worden steeds met behulp van een gedeelte uit één van de zes hoofdstukken van het boek a) de uitgangspunten, doelstellingen en het gebruikte didactisch model toegelicht b) werkvormen en lesgedeelten praktisch geoefend en geëvalueerd en c) ervaringen van de deelnemende docenten met de methode uitgewisseld.

Deze bijeenkomsten worden gehouden in Utrecht, van september 1994 tot maart 1995, één avond per maand van 19.00 - 21.30 uur. Voor secties of een regionale groep docenten, die uit minimaal 8 personen bestaan, is er de mogelijkheid de serie op locatie te ontvangen op door hen gewenste tijden. Afspraken daarover kunnen worden gemaakt met Harry de Bruijn of Jan van Lier.